

MUSEUM STUDIES, MONUMENT STUDIES

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-341-5-9>

STRUGGLE FOR INDEPENDENCE. NEW EXPOSURES ON DEMAND

БОРОТЬБА ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. НОВІ ЕКСПОЗИЦІЇ НА ВИМОГУ ЧАСУ

Boyko N. A. **Бойко Н. А.**

Director *директор*

Berezhan Museum of Local Lore Of *Бережанського краєзнавчого музею*
Berezhansk city council of Ternopil region *Бережанської міської ради*
Berezhany, Ukraine *Тернопільської області*

м. Бережани, Україна

«Музеї... приносять задоволення, вони розважають та уможливають освіту. Музеї також є поважними інституціями; вони центри знань та інформації, важливі для розуміння та оцінювання світу навколо нас. Зрештою це колекції та їх дослідження дають нам змогу розуміти “природу речей»» [1, с. 240].

Музейна комунікація є визначальною складовою музейної діяльності. Здатність автентичних матеріальних об'єктів, музеалій, бути свідченнями визначає особливість музейної комунікації та відрізняє її від усіх інших видів поширення знань. Звідти й походить специфічно музейна освітня функція. Вона докорінно відрізняється від усіх інших форм освіти, бо впливає із власних, приналежних лише музеальному контексту передумов та обставин, та ставить перед собою специфічні цілі.

Істотною ознакою такої освітньої функції є те, що вона здійснює освіту не пріоритетно, а тільки уможливує її [1, с. 182].

Музейна освітня робота суттєво відрізняється від традиційних шкільних занять. Це добровільна, неформальна освіта, якій невідому шкільні ступені, навчальні плани та іспити. Відвідувач за бажанням може прийти та піти, він може вивчати матеріал як йому заманеться [1, с. 186-187].

Ідея створення нового проєкту Бережанського краєзнавчого музею «Боротьба за незалежність» виникла в умовах сьогодення. Ще з 2014 року в музеї діяв експозиційний вузол присвячений Революції Гідності, який з часом почав доповнюватись експонатами з війни. Після

24 лютого 2022 року кількість експонатів почала збільшуватись. Нажаль кількість загиблих на війні з Бережанщини теж збільшилась.

Музей повинен йти в ногу з часом, повинен висвітлювати нашу історію, а особливо ту, яка пишеться сьогодні.

Спочатку ми мали на меті створити експозицію, щоб вшанувати бережанців, які загинули на війні. Але в процесі ми вирішили розширити експозицію, тому що ця тема заслуговує більшої уваги.

Волонтери почали привозити нам експонати з передової. Матеріалу для широкомасштабної експозиції було достатньо.

Завдяки фінансової підтримки Бережанської міської ради, відділу культури та наполегливої праці працівників музею проєкт отримав своє обличчя. Але це тільки база для збору інформації, оскільки ми пишемо сьогодні свою історію.

Експозиція складається із 10 експозиційних вузлів, це тернистий шлях боротьби нашого народу за незалежність, свободу, цінності, культуру, мову...



Перший експозиційний вузол – «24 серпня 1991 р.». Україна стала Незалежною. Це був день з розряду «вчора було рано, а завтра буде пізно». Люди на площі і демократична меншість Ради – ідеально викорис-тали шанс.

24 серпня 1991 року на позачерговій сесії Верховної ради України 392 депутата проголосували “за” ухвалення Акту проголошення незалежності України, яким проголошено створення самостійної української держави. Текст Акту складав 93 слів був набраний на друкарській машинці та вміщався на одному папірці.

«Немає в нас бандерівців та москалів, східних і західних. Всі ми – український народ». «Дай Боже нам любити Україну понад усе

сьогодні – маючи, щоб не довелося гірко любити її, втративши. Настав час великого вибору: або єдність і перемога та шлях до світла, або поразка, ганьба і знову довга дорога до волі». (*В'ячеслав Чорновіл*)

Тут ми показуємо важливі історичні події для нашої держави:

- визнання незалежності світом,
- перший призов до ЗСУ;
- затвердження державного прапора;
- затвердження державного гімну;
- прийняття Конституції України та ін.

Наступний експозиційний вузол "Помаранчева революція". Це перший масовий протест українського народу. Тут ми показуємо атмосферу того часу, протистояння «помаранчевих» проти «біло-синіх», березанців на Майдані в Києві та березанський майдан.

Третій експозиційний вузол «Революція гідності».



21 листопада. Півтори тисячі людей вийшли на площу в знак протесту проти того, що проросійський президент Віктор Янукович відмовився підписувати документ, до якого держава йшла роками: угоду про асоційоване членство України в Європейському Союзі. Початок Євромайдану.

Тло експозиції це: дванадцятиметровий прапор, який пошили студенти Березанського агротехнічного інституту. Вперше його пронесли вулицями Березан 1 грудня 2013 року, та плакат «вул. НЕБЕСНОЇ СОТНІ», який висів на вулиці Інституцькій в Києві під час Майдану (виготовлений із пакетів для сміття, скріплених скотчем, напис виконаний сріблянкою, автор Галина Проців).

Окремий куток присвячений Герою України, студенту Березанського агротехнічного інституту Устиму Голоднюку.

22 січня перші смерті Сергій Нігоян та Михайло Жизневський. Згодом їх стало більше сотні. Серед них і студент нашого інституту Устим Голоднюк. Усі ми добре пам'ятаємо синю каску.

Лемківська пісня «Гей, пливе кача» стала неофіційним гімном-реквіємом, звучала на майдані коли прощалися з загиблими.

Четвертий експозиційний вузол «Війна іде».

Розпочинає дану експозицію картина «Іде війна» художниці Анни Торкаєнко з Маріуполя. Робота намальована для нашого музею у 2016 році.

А далі 2014 рік прийшла війна в наш дім. Анексія Криму, захоплення адмінбудинків на Луганщині, Донеччині, Харківщині, Одещині. Оголошення про створення так званих народних республік. Разом з руским міром прийшла розруха, сотні тисяч людей змушені були покинути свій рідний дім.

Наші збройні сили тримали оборону. Краматорськ, Слов'янськ, Мар'їнка, Іловайськ, Донецький аеропорт і багато інших міст та боїв.

24 лютого 2022 року бережанець, Віталій Скакун підірвав міст, яким уповільнив просування ворожої колони. Молодий хлопець не задумався ні на мить і зробив свій вибір. Герой України.

Також ми показуємо відвідувачам куток «русского міра» – це трофеї привезені волонтерами з передової.

П'ятий експозиційний вузол «Культура в умовах війни».



В цьому куточку ми бачимо скульптуру обкладену мішками з піском, світліни знищених музеїв, заповідників, церков та пам'ятників.

Вона летить забрати в нас культуру, свободу, мову та життя...

Усі хто взяв до рук зброю, щоб захищати суверенітет нашої країни – усі вони ГЕРОЇ.

В експозиційному вузлі «Герої нашого часу» ми розповідаємо про тих хто загинув на війні від 2014 року.



На стендах не усі, а тільки ті яких біографію нам вдалось знайти і погодила родина. Серед них два Герої України це Максим Редзанич та Віталій Скакун.

На стендах розміщені короткі біографічні довідки, а у вітринах предствлені особисті речі захисників.

Збройні сили України героїчно відстоюють нашу свободу та нищать ворога щохвилини, що секунди... Їхні настрої бувають різні, але віра в перемогу не зникає ніколи. У наступному експозиційному вузлі «ЗСУ» ми покажемо міць нашої героїчної армії.

Ще один важливий підрозділ нашої армії це волонтери, які з перших днів забезпечують надійний тил. Від хліба до дронів, від вареників до тепловізорів усім можливим і не можливим забезпечують наших захисників з перших днів війни. Це люди для яких немає неможливого. Волонтери це ті що ліплять, печуть, плетуть, шиють, чистять, пакують та везуть. Щира подяка кожному хто не втомився!



Росія принесла з собою розруху, біль, ненависть. Донецький аеропорт, Іловайськ, Маріуполь, Буча, Ірпінь, Дебальцеве, Волноваха, Оленівка, Дніпро, «Мрія», Бахмут, Соледар.... Про це йдеться в експозиційному вузлі «Руйнація».

Є різні статистики: дні війни, знищених будинків, мостів, доріг, загинуваних, поранених, тих хто змушений був виїхати з-за кордон.

Скільки вбито мирних людей, скільки ми ще не знаємо, але дізнаємось після звільнення Маріуполя та інших територій.

Наші захисники та захисниці щодня борються за нашу незалежність заради свої дітей, Кіборги віддали життя за краще майбутнє своїх дітей. Діти це наше майбутнє, ми повинні зробити усе можливе і не можливе, щоб наші діти жили на вільній своїй незалежній землі.

Завершує нашу експозицію банер із зображенням літака «Мрія» на тлі синього неба та жовтого колосся. Наша Мрія одна на всіх, наш прапор не знищити ніколи. Ми відбудуємо, відновимо усе. Біль з часом притупиться, але ми немає права ніколи і нікого забувати.

Настане цей день... і впишемо цю дату. Дату нашої перемоги.

Література:

1. Вайдакер Ф. Загальна музеологія. Львів, 2005

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-341-5-10>

CULTURAL AND EDUCATIONAL ACTIVITIES OF THE MYKOLAIV REGIONAL ART MUSEUM NAMED BY V. VERESHAGIN

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ МИКОЛАЇВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ХУДОЖНЬОГО МУЗЕЮ ІМЕНІ В. ВЕРЕЩАГІНА

Makushina H. I. **Макушина Г. І.**

<i>Candidate of Historical Sciences, Head of the Department of Scientific and Educational Work Mykolaiv Regional Art Museum named after V. V. Vereshchagin Mykolaiv, Ukraine</i>	<i>кандидат історичних наук, завідувач відділу науково-освітньої роботи Миколаївський обласний художній музей імені В. В. Верещагіна м. Миколаїв, Україна</i>
--	---

Трагічний ранок 24 лютого 2022 р. докорінно змінив життя українського суспільства. Кардинальних змін у діяльності зазнали культурні установи. Не стали виключенням і музеї України, особливо ті,